

บทบรรณาธิการ

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ได้เปิดการบรรยายภาคสอง สมัยที่ ๖๖ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ สำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ ขอต้อนรับนักศึกษาทุกคนที่ได้มาศึกษา ณ. สถาบันการศึกษาแห่งนี้

หนังสือรวมคำบรรยายเล่มนี้เป็นเล่มที่ ๑ ของภาคการศึกษานี้ บทบรรณาธิการจะเป็นสื่อแจ้งข่าว ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ตลอดจนแนวคำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจให้นักศึกษาทราบเป็นความรู้เพิ่มเติม แต่สิ่งที่นักศึกษาต้องปฏิบัติก็คือการฟังการบรรยายและอ่านคำอธิบายของอาจารย์สอนจะเป็นประโยชน์และเป็นการศึกษากฎหมายที่ถูกต้องยิ่งกว่า การเก็บข้อสอบมิใช่การศึกษากฎหมายที่ถูกต้องและไม่เหมาะสมสำหรับผู้ที่จะเป็นเนติบัณฑิต

นักศึกษาที่มาฟังการบรรยายต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยเป็นการเคารพแก่สถาบันการศึกษาให้ความเคารพครูบาอาจารย์ และไม่ใช้เครื่องมือสื่อสารระหว่างการฟังการบรรยาย

ในการสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิตภาคหนึ่ง สมัยที่ ๖๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ที่ผ่านมาผลการสอบปรากฏดังนี้

๑. กลุ่มกฎหมายอาญา มีผู้เข้าสอบจำนวน ๑๑,๒๒๙ คน มีผู้สอบได้จำนวน ๖๕๑ คน (คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๐)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นายณัฐพล อุดมศิลป์ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง สอบได้ ๘๑ คะแนน

๒. กลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีผู้เข้าสอบจำนวน ๘,๖๔๔ คน มีผู้สอบได้จำนวน ๑,๖๙๗ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๓)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นางสาวคัคณางค์ เอมราช สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบได้ ๘๓ คะแนน

๓. ผู้ที่สอบได้ทั้งกลุ่มวิชา คือ กลุ่มกฎหมายอาญาและกลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีจำนวน ๒๕๓ คน ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นางสาวอัญชลิ วานิจจะกุล กลุ่มกฎหมายอาญา สอบได้ ๗๗ คะแนน กลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สอบได้ ๗๔ คะแนน รวมได้ ๑๕๑ คะแนน สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำถาม ผู้ซื้อสิ่งหาริมทรัพย์มาจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ซึ่งสามารถดำเนินการบังคับขับไล่จำเลยให้ออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ โดยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาล ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๐๑ ตริ นั้น จะใช้สิทธิทางศาลโดยการฟ้องขับไล่ และเรียกค่าเสียหายจากผู้ที่อยู่ในทรัพย์สินที่ซื้อมาได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๑๒/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง โดยโจทก์ซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวมาจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ต่อมาโจทก์ได้แจ้งให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินของโจทก์ แต่จำเลยเพิกเฉย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์ขอคิดค่าเสียหายจากจำเลยในอัตราเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้บังคับจำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของโจทก์ และส่งมอบที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างคืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อย ให้จำเลยชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์ในอัตราเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างคืนโจทก์

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและไม่มาศาลในวันสืบพยานโจทก์

ในวันนัดสืบพยานโจทก์นัดแรกศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า การที่โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยในคดีนี้พอแปลได้ว่าโจทก์มีความประสงค์ขอให้ศาลบังคับคดีแก่จำเลยและบริวารตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ตริ จึงให้ออกคำบังคับ ภายใน ๓๐ วัน ให้โจทก์นำส่ง การส่งหากไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด ให้จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์เพียงประการเดียวว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ตามคำฟ้องของโจทก์พอแปลได้ว่าเป็นการขอให้บังคับคดีแก่จำเลยและบริวาร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ตริ จึงออกคำบังคับภายใน ๓๐ วัน และให้จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ นั้น เป็นการชอบหรือไม่ เห็นว่า แม้ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องของโจทก์ โจทก์จะสามารถดำเนินการบังคับขับไล่จำเลยให้ออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่โจทก์ซื้อมาจาก

การขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลได้ โดยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ตี แต่บทบัญญัติมาตราดังกล่าว ก็ไม่ได้บัญญัติห้ามหรือตัดสิทธิของโจทก์ในการที่จะใช้สิทธิทางศาลโดยการฟ้องขับไล่และ เรียกค่าเสียหายเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จากผู้ที่อยู่ใน ทรัพย์สินที่โจทก์ซื้อมาจากขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลโดยละเมิด ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้น มีคำสั่งให้ออกคำสั่งบังคับตามมาตรา ๓๐๙ ตี และให้จำนำยคดีโจทก์เสียหายจากสารบบ ความ จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น”

พิพากษายกคำสั่งสั่งของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับคดีโจทก์ไว้พิจารณาต่อไป ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

คำถาม ผู้รับประกันภัยรถยนต์คันเกิดเหตุที่ถูกลักได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยนี้ไปแล้ว จะยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ราคาารถโดย อ้างว่าเป็นผู้รับช่วงสิทธิของผู้เสียหายมาในคดีอาญาได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๐/๒๕๕๕ จำเลยลักรถยนต์ของผู้เสียหายที่ ๒ ในขณะที่ อยู่ในความครอบครองของผู้เสียหายที่ ๑ ไป ผู้เสียหายทั้งสองจึงเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ และเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินคือรถยนต์หรือราคารถยนต์ ที่ผู้เสียหายสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำผิดคดีได้ ผู้ร้อง (ผู้รับประกันภัยรถยนต์คันเกิด เหตุ) มิใช่ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ของจำเลยโดยตรง เพียงแต่อ้างสิทธิในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ที่ถูกจำเลยลักไปซึ่งได้ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ ๒ ผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยและใช้สิทธิไล่เบี้ยเอา จากจำเลย ดังนั้น ความเสียหายของผู้ร้องที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไป จึงเกิดขึ้นจาก ความรับผิดตามสัญญาประกันภัยมิใช่เกิดจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นการ กระทำละเมิดของจำเลย สิทธิเรียกร้องความเสียหายของผู้ร้องจึงมิใช่เป็นการเรียกร้องใน มูลละเมิดเช่นเดียวกันกับผู้เสียหายทั้งสอง

สิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ เป็นสิทธิเฉพาะตัวโดยแท้ของผู้เสียหายหรือผู้มีอำนาจ จัดการแทนตามมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ผู้เสียหายที่จะถือว่าเป็นเจ้านี้ตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๐ จึงหมายถึงเสียหายในคดีอาญาเท่านั้น เมื่อผู้ร้องมิได้เป็นคู่ความหรือผู้เสียหาย คำพิพากษาย่อมไม่มีผลผูกพันผู้ร้อง ผู้ร้องชอบจะไปฟ้องร้องเป็นคดีใหม่และไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ในคดีนี้ได้

คำถาม หนังสือสัญญาขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างระบุว่า ผู้ขายได้รับเงินค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ซื้อขายเรียบร้อยแล้ว ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบและฟังว่าผู้ซื้อยังค้างชำระค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยได้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๐/๒๕๕๕ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๖ วรรคแรก เป็นกรณีที่มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีเอกสารมาแสดง เมื่อหนังสือสัญญาขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ระบุว่า โจทก์ทั้งสองได้ชำระราคาและจำเลยทั้งสองได้รับเงินค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ซื้อขายเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องฟังยุติไปตามนั้น จำเลยทั้งสองนำสืบพยานบุคคลว่ายังไม่ได้รับชำระค่าที่ดินครบถ้วน จึงเป็นการนำสืบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสาร ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๔ (ข)

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ